

KESKKONNAMINISTEERIUM

Kas me vajame keskkonnahariduse kvaliteedisüsteemi?

Asta Tuusti
9. detsember 2022
Tartu

Hääd uut aastat

Putukahotell

Kas teadsid?

- Putukatest sõltub peaaegu 90% maailma õistaimede levik, nad on edukad aiakahjurite hävitajad ja toiduks paljudele liikidele ehk väga oluline osa meie ökosüsteemidest.
- Üheks putukate elurikkuse toetamise võtteks on aedadesse ja miks mitte ka kooli õuealale putukahotellide rajamine, kus liigid saavad talvituda, paljuneda ja varjuda.

- Sihtgrupp:

1-3 klass I kooliaste; 4-6 klass II kooliaste; 7-9 kl III kooliaste

- Õpipädevused:

Enesemääratluspädevus, matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogiaalne pädevus, õpipädevus, tunnetus- ja õpioskused

- Kestus:

1,5 tundi

- Grupi suurus:

15

- Toimumise aeg:

Kevad, Suvi, Sügis

- Hind:

10€

- Lisainfo:

Õpilasgrupi minimaalne suurus 15 last, iga kümne lapse kohta ühele saatjale osalus programmis tasuta.

Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse tegevuskava 2019-2022 hindamine

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

KESKKONNAMINISTEERIUM

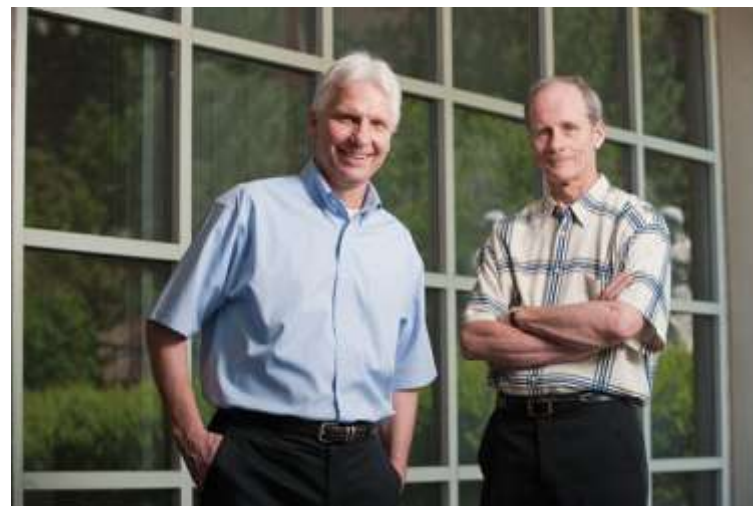

Keskkonnateadlikkuse ja -hariduse tegevuskava 2023-2025 KOOSTAMINE

Tegevused	Aeg
Keskkonnateadlikkuse valdkonna sisend arengukavasse KEVAD 2030	november 2021 – oktoober 2022
Tegevuskava koostamise juhtrühma moodustamine	september 2022
Juhtrühma I koosolek: uue perioodi tegevuskava seosed KEVADE ja eelmise perioodi tegevuskavaga	oktoober 2022
Huvirühmade kaasamine keskkonnahariduse konverentsil	25. oktoober 2022
Juhtrühma II koosolek: eesmärgid, mõõdikud	november 2022
Juhtrühma III koosolek: tegevused	detsember 2022
Juhtrühma IV koosolek: tegevuskava korrigeerimine	jaanuar 2023
Kaasamiskoosolek	jaanuar 2023

Isemääramisteooria

- Isemääramisteooria (*self-determination theory SDT*, Deci ja Ryan, 2000, 2002) – avab seoseid psühholoogiliste baasvajaduste, eneseregulatsiooni, motivatsiooni ja heaolu vahel
- SDT eeldab, et inimesel on loomulik või sisemine soov käituda tulemuslikult ja enese toimetulekut toetavalt; areneda, uurida, avastada, mis on eelduseks keskkonna poolt pakutavate väljakutsetega toimetulekul.

Richard Ryan ja Edward Deci

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11(4), 227-268.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary educational psychology*, 25(1), 54-67.

Baasvajadused on eelduseks autonoomse motivatsiooni tekkimisel

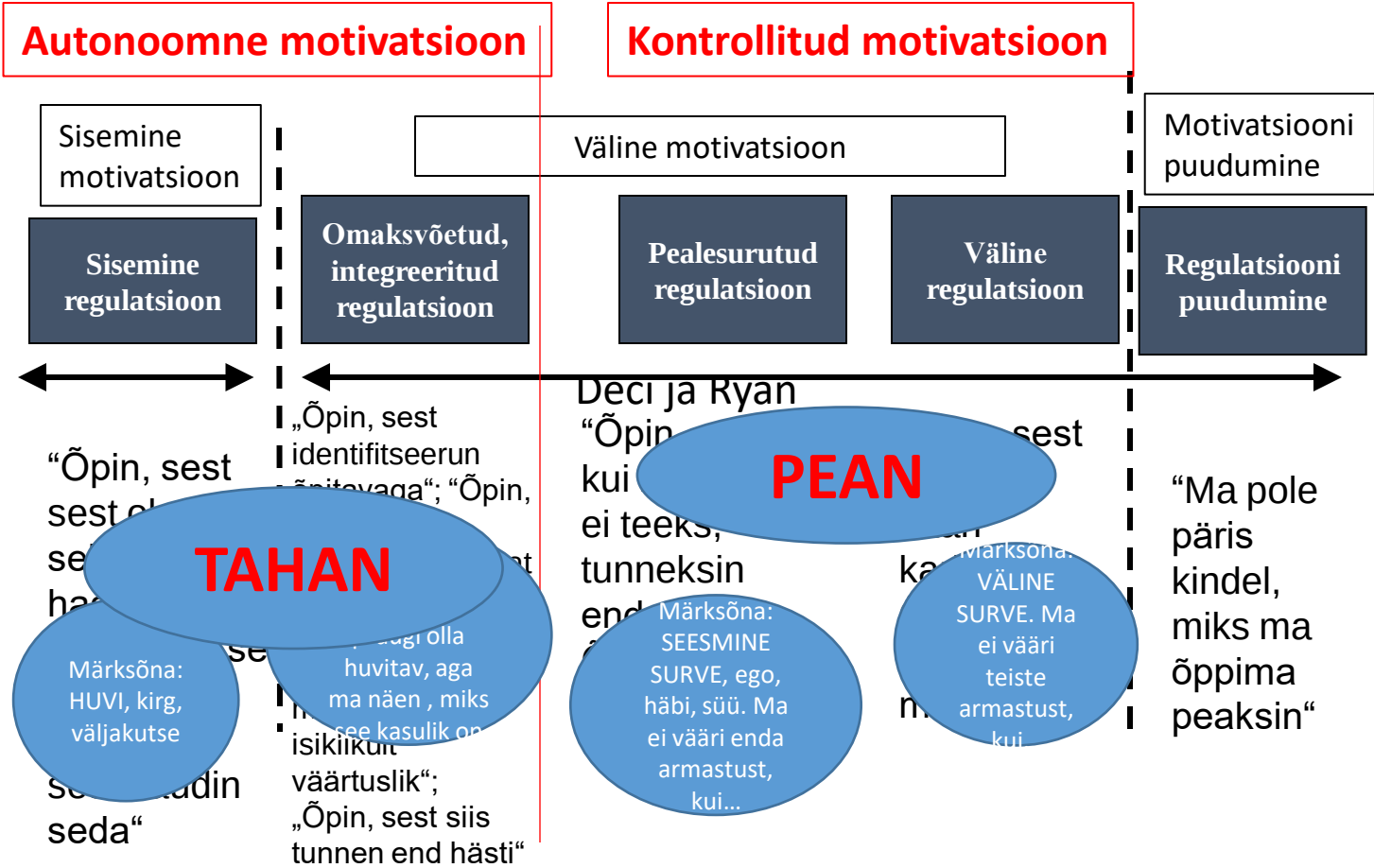
Motivatsioon on suuresti keskkonna poolt kujundatav, mitte tingimata indiviidi seesmine omadus

1. Vajadus **seotuse** järele – tuntakse end turvaliselt ja väärtustatuna
2. Vajadus **kompetentsuse** järele – tunne, et mõistetakse ümbritsevat maailma ja selle toimimist
3. Vajadus **autonoomia** järele – võin olla Mina Ise ja sellena respektieritud

(Deci ja Ryan, 2000)

! Kui need põhivajadused on rahuldatud - ehk „motivatsiooni vitamiinid“ tagatud - siis on autonoomse motivatsiooni ning heaolu saavutamine tõenäolisem. Vastasel juhul saame inimesed, keda LIHTSALT EI HUVITA.

Autonoomne vs kontrollitud motivatsioon

Ryan ja Deci (2000) alusel Üldpädevuste projekti koolitused, E. Kikas (2015) ja Vansteenkiste (2014) loengu põhjal

Keskkonnateadlikkuse mudel

Keskkonnateadlikkuse multidimensionaalne mudel (adapteeritud Sanchez ja Lafuente, 2010 põhjal ja täiendatud autorite poolt)

Mõtlemise arengu kolm tasandit ja mida sellest õppimisse järeldada

(Toomela, 2003, 2015, 2016; Kikas, 2005, 2010, 2015)

Tavamõisteline mõtlemine – maailma kirjeldatakse kogemuspõhiselt, tajutagust maailma pole olemas; võimaldab edastada lihtsaid sõnumeid, aga ei võimalda luua näiteks ühtegi teadussaavutust ega aru saada, mis asjad on inimõigused ja miks need kehtivad. Võimaldab luua nt muinasjutte, st kombineerida tajutavaid nähtusi mõttes nii, nagu need tegelikkuses ei esine.

Teadusmõisteline mõtlemine – maailma kirjeldatakse selle reeglipärastes seostes, mis eeldab teistsuguseid mõtlemise ühikuid ja mõtlemise operatsioone kui tavamõisteline mõtlemine; võimaldab kiigata „taju taha“ ja mõista maailma sellisena, nagu see on. Võimaldab teadust mõista ja luua; võimaldab käituda eetiliselt ja väärtuspõhiselt.

Süsteemmõisteline mõtlemine – võimaldab aru saada erinevate teadusmõisteliste mõtteviiside konfliktist ning mõista, milline teadusmõisteline lahendus konkreetses olukorras on kohane. Võimaldab mõelda enda ja teiste mõtlemisest.

Keskkonnahariduse võrgustik

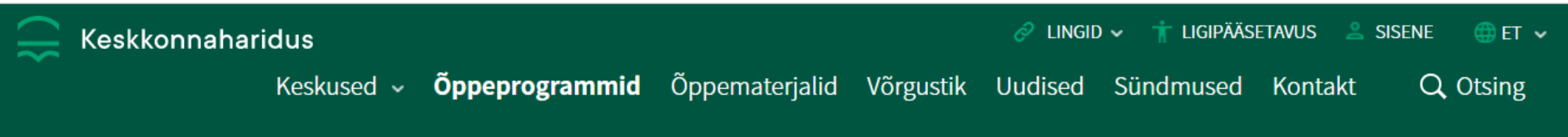

Keskkonnahariduse kvaliteedisüsteem

MIDA HINNATAKSE?	KAS ON SEOTUD RAHASTAMISEGA?	MILLISEID TÄIENDAVID TEGEVUSI ON VAJA?
Õppeprogrammid/ tegevused	Jah, rahastatakse vaid kvaliteedi kriteeriumitele vastavaid programme/tegevusi	Kvaliteediindi-kaatorite välja-töötamine Hindajate koolitus
Juhendajad – enesehindamine	Otseselt rahastamisega ei seostata	Juhendajate enese-hindamise veebipõhise tööriista loomine
Keskused	Rahastamise eelduseks on enesehindamise läbiviimine	Keskuste hindamise veebipõhise tööriista nn Rohepeegli arendamine

Keskkonnahariduse kvaliteedisüsteem

Avaleht > Õppeprogrammid

Õppeprogrammid

- Hindamisele on esitatud 1071 õppeprogrammi 96 keskusest
- Märgise on saanud **683** õppeprogrammi
- Järgmine voor 15.sept. –31 okt.

Õppeprogrammide juhendaja pädevusmudel

Uuring loodus- ja keskkonnahariduskeskustele nõuete seadmisest

Kolm alternatiivset kvaliteedisüsteemi

1. Enese- ja välishindamisel põhinev kvaliteedisüsteem
2. Kvaliteedimärgil põhinev kvaliteedisüsteem
3. Kvaliteediindikaatoritel põhinev kvaliteedisüsteem

[Loodus- ja keskkonnahariduskeskustele nõuete seadmine \(2017\)
\(2\).pdf \(envir.ee\)](#)

1. Enese- ja välishindamisel põhinev süsteem

- **Põhineb võrgustikul**, MTÜl, kellel on keskkonnahariduse korraldamise ja edendamise roll.
- Võrgustik koordineerib süsteemset **enese- ja välishindamist** keskkonnahariduse kvaliteedi tagamisel.
- **Riigipoolne reguleeritus on võimalikult minimaalne** (pikemaajaliste eesmärkide defineerimine ja järelevalve).
- Koostöös võrgustikuga defineeritakse riigi poolt keskkonnahariduse valdkonna **pikemaajalised eesmärgid**.
- Keskkonnahariduse programmide **rahastamine käib võrgustiku vahendusel (sõlmitakse halduskoostöö leping riigiga)**, mille aluseks on eelnevalt defineeritud keskkonnahariduse valdkonna pikemaajalised eesmärgid.

2. Kvaliteedimärgil põhinev süsteem

- Põhineb keskkonnahariduse programme pakkuvate organisatsioonide sertifitseerimisel, mille järel antakse organisatsioonile **kvaliteedimärk**.
- **Riigil on juhtroll** – tagada kogu sertifitseerimise protsessi toimimine, st nii kvaliteedinõuete defineerimine kui ka sertifitseerimise läbiviimine.
- **Kvaliteedimärgis omistatakse nõudeid täitvale organisatsioonile.**
- Nõuded töötajatele, koostöö asutuste ja kohaliku kogukonnaga, baasnõuded taristule ja õpikeskkonnale, vastavus kooliprogrammile, tegevuse planeeritus ja tulemusnäitajad
- Keskkonnahariduse riiklik **rahastamine lähtub kvaliteedimärgisest**. Rahastamisvoorudes saavad taotleda raha organisatsioonid, kellele on omistatud kehtiv kvaliteedimärgis.

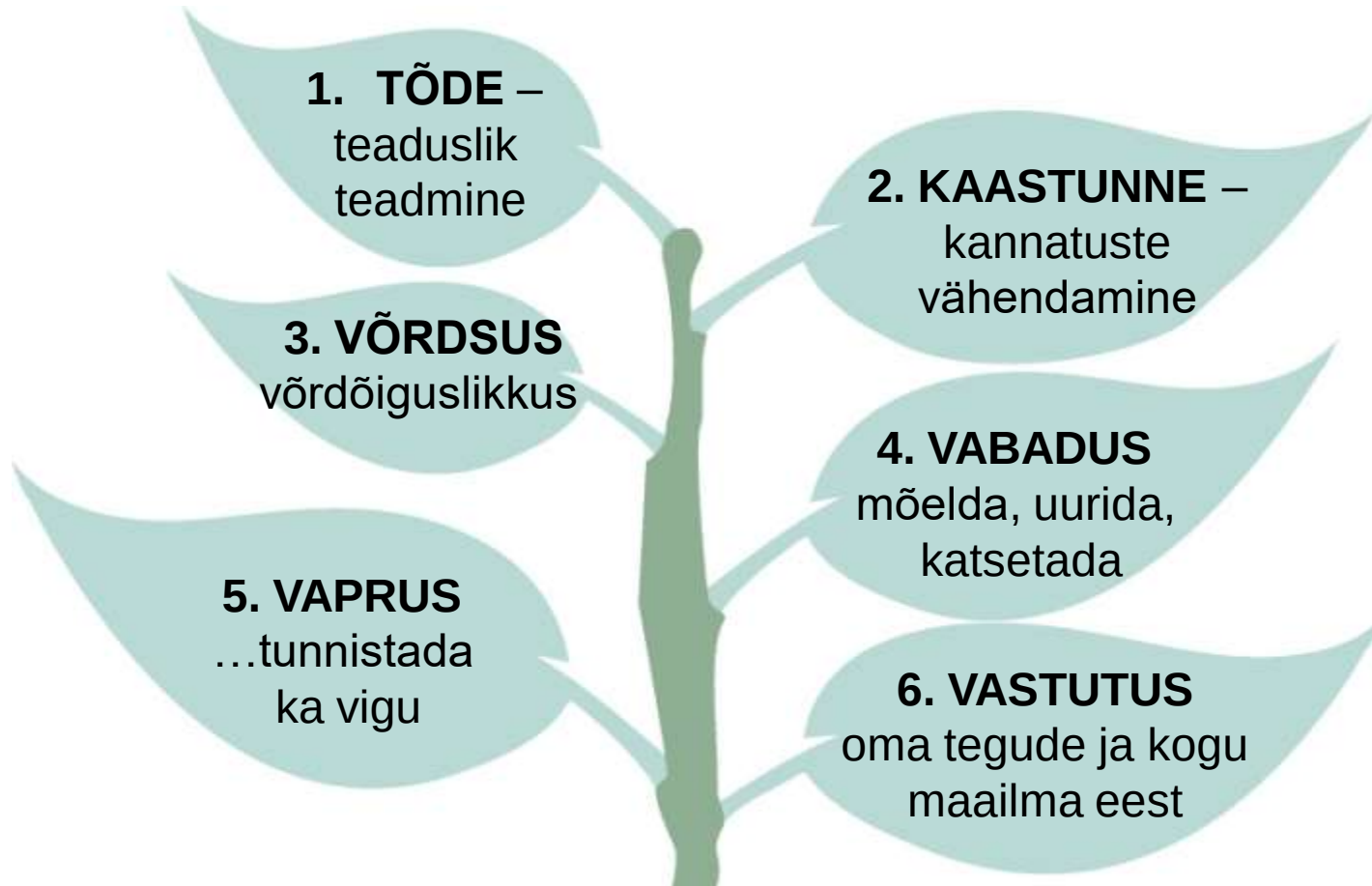

3. Kvaliteediindikaatoritel põhinev süsteem

- Põhineb **võistleva rahastussüsteemil**, kus fookuseks on **eelnevalt sõnastatud tulemuste saavutamine**, mis on defineeritud enamasti kvaliteediindikaatoritena.
- **Riigil on juhtroll**. Kvaliteediindikaatorid lepitakse kokku riigi ja keskkonnaharidust andvate organisatsioonide koostööna ning vastavalt arengutele neid muudetakse.
- Kvaliteediindikaatorid keskenduvad keskkonnahariduse andmise **protsessile** (programmide korraldus ja sisu) **ja tulemustele** (nt programmides osalejate arv, osalejate rahulolu, jätkutegevused jne).
- **Rahastamise aluseks on taotlustes välja toodud planeeritud tegevuste tulemusena saavutatud kvaliteedinäitajad** ning taotleja varasem tegevus (kas ta on varem on planeeritud tegevused lubatud mahus ellu viinud).
- Süsteemi oluliseks osaks on **projekti aruandlus**, kus tuuakse välja saavutatud tulemused koos võrdlusega, mis oli algselt plaanitud. Vastutava asutuse poolt viiakse läbi **pistelisi kontrole**.

Keskkonnaharidus ILMALIKUS VÄÄRTUSRUUMIS

KESKKONNAMINISTEERIUM

Täna!

Asta.Tuusti@envir.ee